

Miljøverndepartementet

Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO

Utkast til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming - høring

Buskerud fylkeskommunen viser til brev fra Miljøverndepartementet datert 6. desember 2007 der vi inviteres til å uttale oss til utkast til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming.

Forslaget ble behandlet i fylkesutvalgets møte den 12.03.08, sak 22/08. Saksframlegget med behandling og vedtak ligger vedlagt.

Fylkesutvalget fattet følgende enstemmige vedtak:

- 1. Fylkesutvalget er positive til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming og støtter hovedprinsippene i forslaget.*
- 2. I forhold til punkt 4 c som omhandler medvirkning, ber Fylkesutvalget om at det tas inn i retningslinjene at medvirkning skal skje på et tidlig planstadium.*
- 3. I forhold til krav til fysisk utforming av byggeområder (pkt 5 b), er det behov for en differensiering mellom offentlige bygg og private boliger/hytter.*
- 4. Fylkesutvalget ber om at retningslinjene endres til at et utvalg av friområdene og friluftsområdene der de naturgitte forholdene ligger til rette for det, skal ha universell utformet atkomst.*
- 5. Fylkesutvalget ber om at det tas inn i retningslinjene at universell utforming alltid må vurderes opp mot hensynet til kulturminner / kulturmiljøer og til naturgrunnlaget.*
- 6. Fylkesutvalget ber om at avsnittet i pkt 5 som omhandler orientingshemmede og personer med astma og allergi tas inn som et eget bokstavpunkt.*
- 7. Fylkesutvalget støtter at fylkeskommunen gis mulighet til å fremme innsigelse og til å klage på enkeltvedtak dersom en kommune ikke overholder retningslinjene.*
- 8. Fylkesutvalget anbefaler at retningslinjene evalueres etter en periode.*
- 9. Fylkesutvalget forutsetter at merkostnader som nye krav til universell utforming vil medføre for kommuner og fylkeskommuner, dekkes av staten.*

Punkt 10 i vedtaket er ikke referert da det ikke berører utkastet til rikspolitiske retningslinjer.

POST ADRESSERES TIL AVDELINGEN - IKKE TIL ENKELTPERSONER

Postadresse
BUSKERUD FYLKESKOMMUNE
Fylkeshuset
N-3020 Drammen

Besøksadresse
Hauges gate 89
E-postadresse
Postmottak@bfk.no

Telefon
32 80 85 00
Internett
www.bfk.no

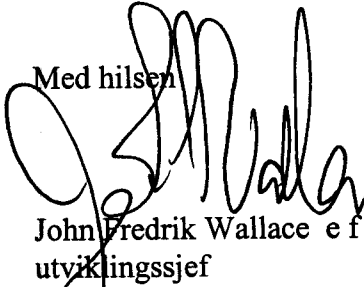
Telefaks
32808676

Bankkonto
2200.07.13523
Foretaksregistre
NO 964 951 373

Vår dato
14.03.2008

Vår referanse
04/00685-27

Med hilsen

John Fredrik Wallace e f
utviklingssjef

Eva Lill Kvisle
rådgiver for plansaker

Vedlegg:

1 Saksframlegg m/vedtak i Fylkesutvalget, sak 22/08, møtedato 12.03.2008

Kopi til:

Kommunene i Buskerud

Fylkesmannen i Buskerud, Postboks 1604, 3007 DRAMMEN

Vår saksbehandler
Eva Lill Kvisle, tlf 32808723

Saksgang:

Beh.nr.	S.type	Behandles av	Utvalgssaksnr	Møtedato
1	Å PS	Fylkesutvalget	022/08	12.03.08

Utkast til rikspolitiske retningslinjer (RPR) for universell utforming

Vedlegg:

- 1 Høringsbrev - utkast til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming, datert 6.12.2007
- 2 Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming, forslag
- 3 Utdypende forklaring og veiledning til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming, forslag

Miljøverndepartementet sendte ved brev av 6. desember 2007 utkast til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming på høring. Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpasning og en spesiell utforming. Formålet med retningslinjene er blant annet å sikre at planleggingen bidrar til en utvikling mot et stadig mer universelt utformet samfunn. Fristen for å komme med innspill til forslaget til rikspolitiske retningslinjer er 15. mars 2008.

Vedtak i Fylkesutvalget - 12.03.2008:

1. Fylkesutvalget er positive til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming og støtter hovedprinsippene i forslaget.
2. I forhold til punkt 4 c som omhandler medvirkning, ber Fylkesutvalget om at det tas inn i retningslinjene at medvirkning skal skje på et tidlig planstadium.
3. I forhold til krav til fysisk utforming av byggeområder (pkt 5 b), er det behov for en differensiering mellom offentlige bygg og private boliger/hytter.
4. Fylkesutvalget ber om at retningslinjene endres til at et utvalg av friområdene og friluftsområdene der de naturgitte forholdene ligger til rette for det, skal ha universell utformet atkomst.
5. Fylkesutvalget ber om at det tas inn i retningslinjene at universell utforming alltid må vurderes opp mot hensynet til kulturminner / kulturmiljøer og til naturgrunnlaget.
6. Fylkesutvalget ber om at avsnittet i pkt 5 som omhandler orienteringshemmede og personer med astma og allergi tas inn som et eget bokstavpunkt.
7. Fylkesutvalget støtter at fylkeskommunen gis mulighet til å fremme innsigelse og til å klage på enkeltvedtak dersom en kommune ikke overholder retningslinjene.
8. Fylkesutvalget anbefaler at retningslinjene evalueres etter en periode.

9. Fylkesutvalget forutsetter at merkostnader som nye krav til universell utforming vil medføre for kommuner og fylkeskommuner, dekkes av staten.
10. Fylkesutvalget avventer oppfølging av avsnittet om universell utforming i handlingsprogrammet for 2008-2011 inntil rikspolitiske retningslinjer for universell utforming er ferdig behandlet av departementet.

Behandling i Fylkesutvalget - 12.03.2008:

På vegne av H, Frp og KrF framsatte Mette Lund Stake (H) slikt endringsforslag:

Punkt 7 i fylkesrådmannens forslag *utgår*.

Før avstemming i saken ba Mette Lund Stake (H) om gruppemøte.

Etter gruppemøtet *trakk* Morten Eriksrød (H) endringsforslaget framsatt av Lund Stake.

Avstemming:

Fylkesrådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Forslag til vedtak:

1. Fylkesutvalget er positive til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming og støtter hovedprinsippene i forslaget.
2. I forhold til punkt 4 c som omhandler medvirkning, ber Fylkesutvalget om at det tas inn i retningslinjene at medvirkning skal skje på et tidlig planstadium.
3. I forhold til krav til fysisk utforming av byggeområder (pkt 5 b), er det behov for en differensiering mellom offentlige bygg og private boliger/hytter.
4. Fylkesutvalget ber om at retningslinjene endres til at et utvalg av friområdene og friluftsområdene der de naturgitte forholdene ligger til rette for det, skal ha universell utformet atkomst.
5. Fylkesutvalget ber om at det tas inn i retningslinjene at universell utforming alltid må vurderes opp mot hensynet til kulturminner / kulturmiljøer og til naturgrunnlaget.
6. Fylkesutvalget ber om at avsnittet i pkt 5 som omhandler orienteringshemmede og personer med astma og allergi tas inn som et eget bokstavpunkt.
7. Fylkesutvalget støtter at fylkeskommunen gis mulighet til å fremme innsigelse og til å klage på enkeltvedtak dersom en kommune ikke overholder retningslinjene.
8. Fylkesutvalget anbefaler at retningslinjene evalueres etter en periode.
9. Fylkesutvalget forutsetter at merkostnader som nye krav til universell utforming vil medføre for kommuner og fylkeskommuner, dekkes av staten.

10. Fylkesutvalget avventer oppfølging av avsnittet om universell utforming i handlingsprogrammet for 2008-2011 inntil rikspolitiske retningslinjer for universell utforming er ferdig behandlet av departementet.

Buskerud fylkeskommune, 3. mars 2008

Matz Sandman

fylkesrådmann

Bakgrunn for saken

Kongen kan i medhold av plan- og bygningsloven § 17-1 gi retningslinjer for den fysiske, økonomiske og sosiale utviklingen i fylker og kommuner som skal legges til grunn for planleggingen. RPR for universell utforming skal bidra til å nå det nasjonale målet om at alle mennesker i hele landet skal ha like muligheter til å utvikle sine evner og leve gode og meningsfulle liv. Retningslinjene følger også opp mål og tiltak i regjeringens handlingsplan for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne (2004-2009).

Utviklingsavdelingen har i anledning arbeidet med å forberede sak om rikspolitiske retningslinjer for universell utforming, hatt møter med Vestviken Kollektivtransport AS og med fylkesrådet for funksjonshemmede. Deres innspill er ivarettatt, men med noe mindre detaljering.

Forslag til RPR for universell utforming med fylkesrådmannens vurdering

I forslag til RPR for universell utforming angis fysiske krav som planleggingen skal etterstrebe å følge. I tillegg inneholder forslaget bestemmelser om ansvarsforhold og saksbehandling, og det stilles tydelige krav til medvirking, kartlegging og dokumentasjon. Retningslinjene retter seg i all hovedsak mot ny planlegging.

I pkt 3, ansvarsforhold, foreslås blant annet at kommunen skal påse at retningslinjene blir overholdt. Videre fremgår at fylkesmannen og fylkeskommunen skal gi veiledning, uttalelser og nødvendig støtte for å sikre at kommunene følger retningslinjene. Fylkeskommunen skal også ha ansvar for å ivareta universell utforming i egen planlegging.

Fylkeskommunens rolle som veileder og høringsinstans ville vært lite troverdig dersom ikke også fylkeskommunen skulle ha ansvar for universell utforming i egen planlegging. Fylkesrådmannen støtter innholdet i punkt 3, ansvarsforhold.

I punkt 4 foreslås krav til den kommunale planprosessen. Kommunen skal, i henhold til retningslinjene, vurdere tilgjengelighetssituasjonen for å ivareta universell utforming i all planlegging etter plan- og bygningsloven, og de skal vurdere behov for bestemmelser i den enkelte plan. Videre stilles det krav i forhold til medvirking fra relevante personer, organisasjoner eller brukergrupper, og det står at kommunalt råd for funksjonshemmede skal trekkes med som aktiv part i kommunens planarbeid. Det foreslås også at medvirkningen skal dokumenteres.

I forhold til pkt 4 c som omhandler medvirkning, vil fylkesrådmannen kommentere at det er vesentlig at medvirkningen skjer på et tidlig planstadium. Dette bør gå frem av retningslinjene. Kommunalt råd for funksjonshemmede må også inviteres med på et tidlig planstadium.

For å oppnå en god dialog med brukerrepresentantene i planprosessen, er det nødvendig at brukerrepresentantene informeres om planprosessen. Fylkesrådmannen anbefaler at dette innarbeides i utdypende forklaring og veiledning til retningslinjene.

I pkt 5 foreslås krav til fysisk utforming. Det ramses opp en rekke forhold som skal etterstrebes i all planlegging. Teksten er ikke utformet som absolutte krav, men som noe planleggingen skal jobbe for å følge.

Fylkesrådmannen støtter i hovedsak innholdet i punktene 5 a) – 5e), men i forhold til byggeområder (pkt 5 b), mener fylkesrådmannen at det er behov for en differensiering mellom offentlige bygg og private boliger/hytter.

I punkt 5 f) foreslås at det skal etterstrebes at nye og eksisterende friområder og friluftsområder planlegges utformet med tilfredsstillende atkomst for alle, og slik at områdene er brukbare og gir aktivitetsmuligheter for alle. *Fylkesrådmannen er av den oppfatning at dette verken er realistisk eller ønskelig. Å oppgradere alle eksisterende fri- og friluftsområder til universell standard vil mange steder kreve store terrenginngrep med tilhørende betydelige kostnader. Friluftsområder har ulike naturgitte forutsetninger for tilgjengelighet.*

Fylkesrådmannen mener at det bør prioriteres universell utforming på et utvalg av friluftsområder som har naturgitte forutsetninger for slik tilrettelegging. Det er også viktig at slike områder ligger med geografisk spredning slik at det ikke er for langt å reise til et universelt utformet friluftsområde. Fylkesrådmannen ber om at retningslinjene endres slik at disse synspunktene innarbeides.

Fylkesrådmannen ber om at det tas inn i retningslinjene at universell utforming alltid må vurderes opp mot hensynet til kulturminner / kulturmiljøer og til naturgrunnlaget.

I nest siste avsnitt i pkt 5 står det at kommunen i sin planlegging skal legge vekt på å skape omgivelser som gir alle mennesker gode muligheter til å orientere seg. Neste setning i samme avsnitt omhandler belastninger for personer med astma og allergi. *Fylkesrådmannen mener at disse setningene bør tas inn som et eget bokstavepunkt.*

I pkt 6 gis blant annet fylkeskommunen anledning til å fremme innsigelse og til å klage på enkeltvedtak dersom kommunale planer er i strid med retningslinjene. Fylkesrådmannen er av den oppfatning at god dialog mellom kommunene og overordna myndighet som hovedregel skal løse eventuelle uenigheter. *Fylkesrådmannen støtter likevel at fylkeskommunen gis mulighet til å fremme innsigelse og til å klage på enkeltvedtak.*

I punkt 7 foreslås at departementet kan gjøre mindre vesentlige endringer av retningslinjene. *Fylkesrådmannen anbefaler at retningslinjene evalueres etter en periode. Det er lettere å oppdage eventuelle svakheter ved retningslinjene etter at de har vært prøvd ut.*

Departementet skriver i høringsbrevet at det vil bli foretatt en nærmere vurdering av de økonomiske konsekvensene av forslaget til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming før Regjeringen tar endelig stilling til dette.

Fylkesrådmannen forutsetter at merkostnader nye krav til universell utforming vil medføre for kommuner og fylkeskommuner, dekkes av staten.

Vedtak om universell utforming i handlingsprogrammet for 2008-2011

Fylkestinget vedtok i møte den 13. desember 2007 handlingsprogram for 2008-2011 med blant annet følgende punkt om universell utforming: "Fylkestinget ønsker å styrke arbeidet med universell utforming og deltakelse for alle og ber fylkesrådmannen legge frem en sak om dette, jf. Hordaland fylkeskommunes fylkesdelplan for universell utforming".

Fylkesrådmannen anbefaler at oppfølging av dette punktet avvantes inntil RPR for universell utforming er ferdig behandlet av departementet, da eventuelle retningslinjer vil ha betydning for arbeidet med universell utforming i fylkeskommunen.

Konklusjon:

Fylkesrådmannen anbefaler Fylkesutvalget å slutte seg til hovedprinsippene i forslag til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming med de merknader som er anført samt å slutte seg til anbefalt oppfølging av vedtak om universell utforming i handlingsprogrammet.